

TÜRK GÖLGE OYUNU KARAGÖZ'DE "BEBERUHÎ" TİPİ

"Beberuhî" Character in Karagöz, the Turkish Shadow Play

Kenan TOPALOĞLU*

ÖZ

Geleneksel halk tiyatrosu içinde Karagöz, asırlarca ramazan gecelerinde, kahvehanelerde, sünnet düğünlerinde, evlilik törenlerinde, bayram zamanı halka açık yerlerde ve davet zamanı konaklarda oynatılarak halkı eğlendirmiştir. Toplumun her kesiminden insanını içinde barındıran Karagöz oyunlarında kendini yineleyen ve belli davranışlar sergileyen Beberuhî bir "tip" olarak karşımıza çıkar. Bu çalışmada Karagöz tasvirleri ve Karagöz oyunları metinlerinden yararlanılarak Beberuhî tipinin analizi yapılmış "Beberuhî tipinin işlevi nedir?" sorusuna cevap aranmıştır.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Türk Tiyatrosu, Karagöz, Tip, Beberuhî.

ABSTRACT

In traditional public theatre, Karagöz, entertained people for centuries as it was performed at Ramadan nights, in coffehouses, circumcision feasts, wedding ceremonies, in public places during feasts, and in government houses where parties were held. Beberuhi, who has particular behavior and renews himself, appears as a 'character' in Karagöz Theatre, which includes people from all ranks of the society. In this study, the character of Beberuhi has been analyzed by making use of Karagöz descriptions and texts of Karagöz plays and the answer to the question of 'What is the function of Beberuhi character?' has been sought.

Key Words: Traditional Turkish Theatre, Karagöz, Character, Beberuhî.

Giriş

Batılı anlamdaki modern tiyatronun dışında kalan, Türk toplumunun geleneksel yapısı içinde ortaya çıkarak bu temel üzerinde süreklilik arz eden gösterim türlerinin tümü, "Geleneksel Türk Tiyatrosu" terimiyle karşılanmaktadır. Geleneksel Türk tiyatrosu içinde Karagöz, Ortaoyunu, Köy Seyirlik Oyunları, Meddahlık, Tuluat, Kukla ve diğer seyirlik sanatlar (hokkabazlık, canbazlık, sihirbazlık vd.) değerlendirilir. (Düzgün 2002: 487)

Geleneksel halk tiyatrosu içinde Karagöz, asırlarca ramazan gecelerinde, kahvehanelerde, sünnet düğünlerinde, evlilik törenlerinde, bayram zamanı halka açık yerlerde ve davet zamanı konaklarda oynatılarak halkı eğlendirmiştir. Karagöz, halkı eğlendirirken aynı zamanda oyunlarda kişileri ve durumları eleştirerek halkı eğitime gibi bir sosyal işlevi de yerine getirmiştir. Karagöz oyunları adeta

* Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halkbilimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi kenan_2548@hotmail.com

bir mozaik gibidir. Biz Karagöz'de her türlü konu, bu konuya uygun seçilmiş şiir, müzik, dans, renk ve halkın arasında yer alan her kesimden kişilerin bir arada olduğunu görürüz. Karagöz bir ayna gibidir, toplum Karagöz'de kendini izler.

Bu çalışmanın amacı Karagöz oyunlarında kendisine yer edinen ve önemli bir görevi bulunan "Beberuhî" tipinin oyunlardaki yerine, dış görünüşüne, konuşmalarına ve davranışlarına bakarak bu tipi analiz etmek ve "bu tipin işlevi nedir?" sorusuna cevap aramaktır.

1- Bir "Tip" olarak Beberuhî

Tip, TDK Türkçe Sözlük'te(2005:1983) bir tiyatro terimi olarak, kendine özgü kişiliği olmayan, genellikle bilinen kalıplardaki insanları gösteren oyun kişisi, şeklinde tanımlanmıştır. Karagöz kişilerinin de en büyük özelliği tip olmalarıdır. Bunlar durağan ve değişmez genellemelerdir. Kendi istemlerini kullanma güçleri yoktur, bu yüzden sürekli olarak kendi kendilerini yinelerler. Onlardan belli durumlar karşısında belli davranışlar beklenir. Tiplerde belirli kusurlar, özellikle tek bir kişide büyütülür. Dış görünüşleri önemlidir, dış görünüşleri kişinin karakterini gösterir.(And 1967:273). Sabri Esat Siyavuşgil (1941:138), Karagöz oyunlarındaki tipleri bir mahallenin kişileri olarak görür. Bu mahallede bulunan bütün tipler, sembolik veya gerçek özellikleriyle, sosyal bir hicvin ortaya çıkışına yardımcı olur ve böylece toplumun bir tipe bakış açısı da belli olmuş olur. Bütün bunlardan hareketle, kendi kendisini yenilediğinden, sürekli belli davranışlar sergilediğinden, oyunlardaki konuşmalarından ve belirli kusurların Beberuhî'de büyütüldüğünden dolayı, bir mahallenin kişisi olarak Beberuhî'nin bir "tip" olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

2- Karagöz Tip Tasniflerinde Beberuhî'nin Yeri

Karagöz üzerine çalışma yapan bazı araştırmacılar tarafından Karagöz tipleri tasnif edilmiştir. **Dr. Jacob** kişileri 1.Asli Kişiler, 2.Şive Taklitleri, 3. Hasta Kişiler, 4.Kadınlar ve Çocuklar olmak üzere dört sınıfta toplamış ve Beberuhî'yi Asli Kişiler arasında göstermiştir. **Sabri Esat Siyavuşgil** (1941:144) de Karagöz perdesini bir mahalle hayatı olarak gördüğü için kişileri bu mahalleye göre tasnif etmiştir. Bu tasnife göre tipler, 1.Mahallenin yerlileri ve 2. Mahalleye dışarıdan gelenler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Siyavuşgil, Beberuhî'yi mahallenin yerlilerinden biri olarak göstermiştir. **Metin And**(1967:278) ise Karagöz tiplerini, 1.Eksen Kişiler,2. Kadınlar, 3.İstanbul Ağzı, 4.Anadolulu Kişiler, 5. Anadolu'ya dışarıdan gelenler, 6.Zimmî Müslüman Olmayan Kişiler, 7. Kusurlu ve Ruhsal Hastalar, 8.Kabadayılar ve sarhoşlar, 9. Eğlendirici kişiler, 10. Olağanüstü kişiler, 11. Geçici kişiler ve çocuklar olmak üzere 11 başlık altında incelemiştir. And, Beberuhî'yi konuşmasından dolayı İstanbul ağzı maddesi içinde değerlendirir fakat

aynı zamanda Beberuhî'nin aptallığından ve cüceliğinden dolayı kusurlu ve ruhsal hastalar başlığında da incelenebileceğini belirtir.

3- Karagöz Oyunlarında Beberuhî

Beberuhî'nin hangi oyunlarda yer aldığını ve oyun içindeki görevlerini tespit etmek için toplam 40 oyun taranmış ve bu oyunlar içinde 8 oyunda Beberuhî'nin rol aldığı görülmüştür. Bu da ortalama oyunların %20'sinde Beberuhî'nin rol alması demektir. Oyunun tiplerinin çok fazla olması dikkate alınırsa bu oran hiç de küçük bir rakam değildir. Bu oyunlar: " **Ağalık, Abdal Bekçi**" (Kudret 1968:136) , " **Çeşme, Kanlı Nigar**" (Kudret 1969:339) , " **Şairlik, Tahmis, Ters Evlenme**"(Kudret 1970: 277) ve " **Mandıra Safası**" (Sevilen 1986:227) dir. Ağalık oyununda Beberuhî, Karagöz'ün yanında çalışmak isteyen işsiz biridir. Karagöz, Beberuhî'nin boyunun kısıklığı nedeniyle onu yanında çalıştırmaz. Abdal Bekçi oyununda Beberuhî, Karagöz'ü Sarhoş'un elinden kurtarmaya gelen yardımcılarıdır fakat Sarhoş silaha sarılınca Beberuhî'ler kaçırlar. Çeşme oyununda Beberuhî, Karagöz'ün kendi karısı hakkında bilgi almaya çalıştığı mahalleli biridir. Kanlı Nigar oyununda Beberuhî, Çelebi ve Karagöz'ün giysilerini Kanlı Nigar'ın elinden kurtarmaya çalışan yardımcıdır ne var ki Beberuhî bu işi başaramaz ve o da Çelebi ve Karagöz gibi Kanlı Nigar tarafından soyulup dışarı atılır. Mandıra Sefası oyununda Beberuhî ile Karagöz arasında saçma konuşmalar geçer ve Karagöz'den dayak yiyerek oyundan çıkar. Şairlik oyununda Beberuhî, Karagöz'ün şiir yarışmasında rakibidir. Bu oyunda Beberuhî bir şairdir ve güzel şiirler söyler fakat Karagöz, saçma şiirler söylemesine rağmen Beberuhî'yi dövenek yarışmadan kovar. Tahmis oyununda Beberuhî, tahmiste Karagöz'le birlikte ritim tutarak kahve döven bir iççidir. Ters evlenme oyununda ise Beberuhî, kadın kılığına girip evlenmek üzere olan Karagöz'le dalga geçen mahallelilerden biridir. Nureddin Sevin(1968:62) Beberuhî tipi için " *Kol oyunlarının kavruk cücesi, saray soytarısının Gölge Oyunundaki karşılığı da olabilir.*" der. Sabri Esat Siyavuşgil(1941:163) ise Beberuhî 'yi Ortaoyunlarındaki Abdal Oğlan'a benzetir; " *Beberuhî'ler perdede tam bir mahalle abdalı hüviyetiyle arzı endam ederler. Bu bakımdan Ortaoyunlarındaki Abdal Oğlan'ı hatırlatırlar.*"

4-Beberuhî Tipinin Genel Özellikleri

Metin And(1967:273), Karagöz oyunlarında bir kişinin

1-Görünüşü, dış özellikleri,

2- Konuşması, sesi, söyleyişi

3- Davranışları, hareketleri, tavırları,

4- Başkalarının bu kişi üzerinde söyledikleri ile tanımlanabileceğini söyler.

Bu incelemede Beberuhî tipi Metin And'ın yöntemine göre tanımlanmaya çalışılacaktır.

4.1. Beberuhî Tipinin Görünüşü ve Dış Özellikleri

Karagöz oyunlarında kişilerin görünüşlerinin başında kişinin fiziki özellikleri ve kıyafetleri gelir. Oyunlardaki kişiler genelde aynı kıyafetleri giyerler. Bu kıyafetler bize o kişinin geldiği yeri, toplumsal statüsü, ekonomik düzeyi, mesleği ve kıyafetinde yaptığı tercihlerle kişinin karakteri hakkında bize bazı ipuçları verir. Beberuhî'nin tasvirlerine baktığımızda nadir olarak sakallı ve bıyıklı tasvirleri olsa da çoğunlukla köse ve genç biri olarak tasvir edilmiştir. Boyu çok kısadır zaten Beberuhî'nin diğer adları "Altıkulaç" ya da "Pişbop" dur. Boyunun kısalığı nedeniyle Karagöz sürekli kendisiyle alay eder:

Kanlı Nigar oyunu (Kudret 1969:339);

...

Beberuhî - Sen beni beğenmedin mi?

Karagöz - Bir karış boyun var, senin neni beğeneyim?

Beberuhî -Bana adla sanla "Altıkulaç" derler.

Karagöz- Beş buçuğu iftira, yarım kulaç bile yoksun.

Tasvirlerde Beberuhî farklı kıyafetlerle karşımıza çıkar. Beberuhî'nin değişik şekil ve renklerde külahları vardır, bazı külahlarının tepesinde bir kandil asılıdır. Kırmızı, yeşil, mavi, kahverengi renklerde entarileri ve şalvarları vardır. Üzerinde olan elbisedeki renkler çeşitlilik gösterir. Ayaklarında daima çarık vardır. Beberuhî'nin kıyafetlerinin renkleri bu kadar çeşitli olması onun renkli bir kişiliğe sahip olduğunu gösterir. Erhan Taşbaş (2009:93) "Gölge Oyunundaki "Çelebi" Tipinin Kıyafeti adlı çalışmasında Karagöz oyunlarındaki tiplerin giyimini özelliklerine göre 1. Dinî- Millî Giyim, 2. Kadın Giyimi, 3. Meslekî Giyim, 4. Ekonomik Standart başlıklarında maddeleştirir. Bu başlıklara göre Beberuhî'nin kıyafeti Ekonomik Standarda göre değerlendirilir. Beberuhî'nin ekonomik gelirine baktığımızda onun işsiz, aylak gezen biri olduğunu görürüz. Beberuhî oyunlarda genelde başkalarının ayak işlerini yaparak geçinen bir tiptir. Parasız olduğu zamanlar başkalarından para ister.

Ağalık oyunu (Kudret 1968:136);

...

Beberuhî – Baba sana kapılanmaya geldim.

Karagöz- Ulan, yorgan çarşafı mısın, kaplanacaksın?

Beberuhî –Baba, hiç olmazsam, hiç olmazsam sana şâtır(hizmetçi) olamaz mıyım?

Karagöz – Bana şâtır olacağına, bostana git, dolaba katır ol!

Mandıra Safâsı oyunu (Sevilen 1986:227);

...

Beberuhî – Annem sana selâm söyledi, bana on para vereceksin.

Karagöz – On parayı ne yapacaksın?

Beberuhi – İğne alacağım, torba dikeceğim, taş toplayacağım, hamam yapacağım.

Karagöz- Sonra daha neler yapacaksın?

Beberuhî – Hamamda senin kel başını yıkayacağım.

Bunlardan hareketle Beberuhî'nin ekonomik geliriyle ilgili olarak görünümüne fazla önem veremeyeceği aşikârdır.

4.2. Beberuhî Tipinin Konuşması, Sesi, Söyleyişi

Kişilerin konuşmaları kişileri tanımak için önemli bir araç konumundadır. Karagöz de kişilerin sesi, kelimelerin telaffuz edilişi, konuşmaları yanlış anlamalara ve söz oyunlarına fırsat verir. Bu yanlış anlaşılma farklı ağızların olmasından, toplumsal bir sınıf ayırımından, kekemelik, hımhımlık gibi dil sakatlıklarından ve anlayış kıtlığından, kişinin aptallığından gelir. Bütün bunlar izleyicinin gülmesini sağlarken izleyici o kişi hakkında da fikir edinir. (And 1967:273) Kişi oyuna çıkarken bir şarkı ile izleyicilerin karşısına çıkar. Bu giriş şarkıları oyundaki bir tipin tanıtıcı özelliklerindedir. Bu şarkılar, oyunun işlevine ve o kişinin özelliğine göre hayalci tarafından bestelenir ve çeşitli nazım şekillerine dayanır. Beberuhî oyunlarda izleyici karşısına çıkarken genelde şu şarkıları söyler;

Ağalık– Mandıra Safâsı Oyunlarında;

Vardım Halab'a

Girdim dolaba

Paraları verdim

Rakı şaraba

Ya lel yalel ya lel

Ya lel yalel ya lel

Ya lel ya lel,

Çeşme- Kanlı Nigâr- Şairlik Oyunlarında;

Ben yanaz bir tazeyim
 Şûh-i bed âvazeyim
 Köhne bir şirazeyim
 Bir buçuk endâzeyim
 Bana nisbet diş budak
 Penbe gibi yumuşak
 Boyumu ölç işte bak
 Bir buçuk endâzeyim
 Kaddime yoktur uyar
 Sanki topaç bir hıyar
 Ölçtü terzi ihtiyar
 Bir buçuk endâzeyim

Bu şarkılardan Beberuhî hakkında bir takım sonuçlara varabiliriz. Beberuhî neşeli, eğlenceli, inatçı, kavgacı, kusurlarının farkında olan ve bu kusurlarıyla barışık kısaca kendini tanıyan bir tiptir.

Beberuhî, “r” leri ve “s” leri “y” gibi telaffuz eder. Bu durum bu tipin belirleyici dil özelliğidir. Beberuhî'nin konuşmalarına baktığımızda onun çabuk ve duraksız olarak, sürekli hal hatır sorduğunu hiç dinlemeden sadece kendisinin konuştuğunu görürüz.

Ağalık Oyununda;

Beberuhî – Selâmun aleyküm ve aleyküm selâm! İyi misin? Benim keyfim iyi, seninki de iyi mi? Ben söyleyeyim, sen dinle; ben dinleyeyim sen söyle!

Karagöz – Nefes al be! Daha ağzımı açmadım.

Beberuhî'nin ağzı bozuktur, sürekli Karagöz ile alay eder, Karagöz'ün konuşmalarını taklit ederek Karagöz'ü sinirlendirir.

Çeşme Oyununda;

...

Beberuhî – Kim diyor?

Karagöz –Hacivat bana dedi ki..

Beberuhî- Hacivat bana dedi ki..

Karagöz –Vay sana da mı dedi?

Beberuhî- Vay sana damı dedi?

Karagöz –Yaa, Hacivat bana dedi ki...

Beberuhî- Hacivat bana dedi ki...

Karagöz – Ne dedi?

Beberuhî- Ne dedi?

Beberuhî'nin anlayış kabiliyeti yoktur. Bir söyleneni hemen anlamaz. Yılışık ve suludur. Aptalca konuşur.

Mandıra Safâsı Oyununda;

...

Beberuhî- Merhaba Karagöz amca, nasılsın hoş musun, dolu musun boş musun? Karga mısın, kuş musun?

Karagöz- Bu aptal be!

Kanlı Nigâr Oyununda;

...

Beberuhî –Vay! Bunlar adam haa!

Karagöz – Adam olduğumuzu anlamadın mı?

Beberuhî -Burada yatan o da adam mı?

Karagöz – O rakı hülâsası.

Beberuhî - Ördek murabbası mı?

4.3. Beberuhî Tipinin Davranış, Hareket ve Tavırları

Kişilerin belli olaylar karşısında sergiledikleri davranışlar, gösterdikleri tepkiler de kişilerin özelliklerini tanıtıcı niteliktedir. Beberuhî'nin davranış ve hareketlerine baktığımız da onun tutarsızlık içinde olduğu görülür. Tavırları, sağlıklı bir insanın yapmayacağı şeylerdir. **Ağalık** oyununda istenmemesine rağmen Karagöz'ün yanında çalışmak için ısrarcı davranır. Sonunda Karagöz'ün üzerine sandalye atmaya kalkar. **Çeşme** oyununda Karagöz'ün sözlerini tekrar ederek onunla alay eder. **Mandıra Safâsı** oyununda durduk yere Karagöz'ün önüne çıkarak ondan para ister. **Kanlı Nigâr** oyununda çocuklardan korkar ve Karagöz'ün sırtına biner. Bütün bu davranışlarına bakarak Beberuhî'nin dengesiz bir kişiliğe

sahip olduğunu, alaycı olduğunu, para istemesinden yüzsüz olduğunu ve çocuklardan kaçması ile de korkak olduğunu söylemek mümkündür.

4.4. Beberuhî Tipi İçin Başkalarının Söyledikleri

Oyundaki diğer tiplerin Beberuhî ile ilgili kullandıkları ifadeler Beberuhî tipini tanımamıza yardımcı olur. Karagöz, Beberuhî için **Çeşme** oyununda “ Kırmızı-Frengi” diye seslenir. **Mandıra Safası**’nda Karagöz bu tip için “ Bu aptal be!” ifadesini kullanır. Arkasından zenneye “ Bir aptal gelmiş, bir takım saçma sapan laflar etti” diye Beberuhî hakkındaki düşüncelerini söyler. Karagöz Beberuhî’yi beğenmez ve onu küçümser. **Kanlı Nigâr** oyununda Beberuhî Kanlı Nigâr’ ın kendisine hayran olduğunu söylediğinde Karagöz Beberuhî için şu ifadeleri kullanır;

Karagöz – Senin gibi böyle kenef ibriğine tenezzül ederse ben de onların midesine kusayım, ördek kıyafetli herif!

Bu ifadeler onu tanıtıcı niteliktedir. Bu söylemlerden hareketle Beberuhî için aptal, saçma sapan konuşan, fiziği düzgün olmayan, kıyafetiyle bir ördeği andıran bir tip olduğu sonucunu çıkarabiliriz.

5-Beberuhî Tipinin İşlevi

Beberuhî tipinin asıl işlevi seyirciyi güldürmektir. Oyunlarda gülme eylemini sağlayan daha çok anlaşma güçlüğüdür. Bunun nedeni ise farklı ağızlarda konuşan kişilerin oyunlarda boy göstermesi; kekemelik gibi dil sakatlıklarının olması ve anlayış kılığı, aptallık gibi kusurların bir kişide toplanmasıdır. Beberuhî’de dil sakatlığı olarak “r,s” leri “y” olarak telaffuz etme sorunu vardır. Bu komik bir unsur olarak karşımıza çıksa da asıl güldürücü öge Beberuhî’nin anlayış kılığına sahip olmasıdır. Aptallığından söylenenleri sürekli yanlış anlar bu da seyirciyi güldürür. Beberuhî’nin güldüren diğer özelliği ise bir anda beklemedik hareketler sergilemesi ile birlikte komik kıyafetler giymesidir. Asıl amacı güldürmek olan Karagöz oyunlarında Beberuhî oyuna bir renklilik ve canlılık katar. Oyunda bir takım olaylar cereyan ederken birden bire ortaya çıkıp seyirciyi güldürür ve gider. Nureddin Sevin(1968:62) Beberuhî ‘nin oyunlardaki işlevinin ne olduğuna dair şunları söylemektedir: “*Beberuhî’nin Karagöz repertuarında çok önemli bir görevi olmak icap ed er. Normal bir komedide işleri altüst eden bir eleman olarak icat edilmiş olması gerekir. O hem budala hem de son derece sempatik bir muzip olarak icat edilmiştir.*”¹¹ Karagöz perdesini bir mahalle olarak kabul edersek Beberuhî bu mahallenin delisidir ve bir mahallenin olmazsa olmazlarındandır.

¹¹ Nureddin Sevin, *Türk Gölge Oyunu*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1968, s.62.

Sonuç

Buraya kadar oyun metinleri ve tasvirlerden hareketle Beberuhî tipini analiz etmeye çalıştık. Bu incelemeden çıkan sonuçları şu şekilde sıralayabiliriz;

1-Beberuhî, sergilediği ve sürekli olarak yinelediği konuşmaları ve davranışlarıyla bir "tip" olarak Karagöz kişileri arasında kendine yer bulur.

2- O tip tasniflerinde karagözün asli tiplerinden biri olmuş, mahallenin yerlisi sayılmış ve konuşmasıyla İstanbul ağzı çevresinde değerlendirilmiştir.

3- Beberuhî tipini incelemek için toplam 40 oyun metni taranmış ve 8 oyunda Beberuhî karakteriyle karşılaşmıştır. Bu oyunlarda Beberuhî bazen bir işsiz, bazen bir şair bazen de Karagöz'e yardım etmeye çalışan mahalleliden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

4-Beberuhî, kısa boyuyla, komik kıyafetleriyle, renkli kişiliğiyle, eğlenceli şarkıları ve şaşırtıcı hareketleriyle perdeye yansıtılmıştır.

5-Bütün bu özellikleriyle oyunlara renklilik ve canlılık katan Beberuhî, komikliği sayesinde Karagöz oyunlarının asıl işlevi olan seyircinin eğlenmesine katkı sağlar.

6- Toplumun bütün kesimlerinden kişileri bünyesinde barındıran Karagöz, anlama kılığı olan, işsiz olup aylak aylak dolaşan, aptallığı ve boyunun çok kısa olması gibi kusurları bulunan, geveze olan ve küfürlü konuşan bir mahalle delisini dışarıda bırakmayarak oyuncu kadrosu içine almıştır.

TASVİRLER

Karagöz Tasvirleri, Karagöz, Hazırlayan: Doğanay Çevik, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Yayınları, 1. Baki, Ankara 2010 çalışmasından alınmıştır.

Belge Adı / Numarası	Beberuhi / EE.1979.0449 / Beberuhi	Document Name / Number
Özellikler	Deve Derisi - Camel Leather	Feature
Yapımcı	Bilimsiz - Unknown	Producer

Belge Adı / Numarası	Asik Beberuhi / EE.1978.0053 / Poet-Singer Beberuhi	Document Name / Number
Özellikleri	Deve Derisi - Camel Leather	Features
Yapıncısı	Hayali Memduh	Producer

Belge Adı / Numarası	Aşık Beberuhi / EE.1979.0364 / Poet-Singer Beberuhi	Document Name / Number
Özellikleri	Deve Derisi - Camel Leather	Features
Yapımcı	Bilinmiyor - Unknown	Producer

Kaynakça

- And, Metin, "Karagöz ve Ortaoyununda Kişiler ve Kişileştirme", *Türk Dili*, Ocak 1967.
- Cevdet Kudret, *Karagöz*, C.I, Bilgi Yayınevi, 1. Basım, Ankara 1968.
- Cevdet Kudret, *Karagöz*, C.II, Bilgi Yayınevi, 1. Basım, Ankara 1969.
- Cevdet Kudret, *Karagöz*, C.III, Bilgi Yayınevi, 1. Basım, Ankara 1970.
- Dilaver, Düzgün, "Geleneksel Türk Tiyatrosu", *Türkler Ansiklopedisi*, C.15, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara.
- Karagöz Tasvirleri, Hazırlayan: Doğanay Çevik, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Yayınları, 1. Bakı, Ankara 2010.
- Sevilen, Muhiddin, *Karagöz*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 2. Baskı, Ankara 1986.
- Sevin, Nureddin, *Türk Gölge Oyunu*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1968.
- Siyavuşgil, Sabri Esat, *Karagöz, Psiko-Sosyolojik Bir Deneme*, Maarif Matbaası, İstanbul 1941.
- Taşbaş, Erhan, "Gölge Oyunundaki 'Çelebi' Tipinin Kıyafeti", *Acta Turcica Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi*, Yıl 1, Sayı2/2 Temmuz 2009.
- Türkçe Sözlük, TDK Yayınları,10. Baskı, Ankara 2005.